

Telen onder bedekte omstandigheden voor vitale teelt Hyacint

Karen Bender, Arca Kromwijk, Paul van Leeuwen, Barry Looman, Wouter Groenink, Joop de Hoog, Paul Ruigrok, Jael Stelma

Inleiding

Dit teeltprotocol is gebaseerd op de resultaten van het POP3 project Vitale Teelt Hyacint voor de ontwikkeling van een nieuw duurzaam teeltsysteem voor het telen van ziektevrij uitgangsmateriaal voor Hyacint onder bedekte omstandigheden waarbij minder chemische middelen nodig zijn en de bodem minder wordt belast.

Principes Vitale teelt

1. Schoon startmateriaal
2. Beschermd teelt
3. Monitoring plagen en biologische bestrijding
4. Virustoetsing
5. Plantgoed/moederbollen voor verdere teelt zijn virus- en bacterievrij

Uitgangsmateriaal uit weefselkweek

Het is essentieel om te starten met ziektevrij uitgangsmateriaal. Gebruik voor het inzetten in weefselkweek zo schoon mogelijke bollen opgekweekt in een luis- en ziektevrije omgeving die individueel getoetst zijn op virus, snot, ziekten en plagen. Test opnieuw bij het inzetten van materiaal in weefselkweek. Maak in overleg met het weefselkweekbedrijf een goede planning en overweeg om een deel van het materiaal in kweek te houden voor later.

Figuur 1. Weefselkweekplanten Hyacint 23-2-2023.

Teeltruimte

Een goede ziektevrije teeltruimte is essentieel. Als het een kas betreft, moeten ramen en deuren voorzien zijn van luizengaas of bij voorkeur tripsgaas om ongewenste virusoverdracht te voorkomen. Een teeltruimte met LED-verlichting of een tunnel is ook mogelijk, mits er insectengaas is aangebracht bij alle openingen. Belangrijk is dat de ruimte uitsluitend wordt gebruikt voor ziektevrij plantmateriaal, substraat en gereedschap en alleen toegankelijk is voor personeel met schone kleren (of overalls) en na ontsmetting van handen en schoenen om inbreng van ziekten te voorkomen. De ruimte moet zijn uitgerust voor teelt uit de grond (zie factsheet: Telen uit de grond), waarbij er geen contact is tussen bakken en ondergrond om besmetting uit de ondergrond te voorkomen.

Planten

Gebruik 40x60 cm bakken met ca. 8 à 10 cm substraat voor weefselkweek of kleine bollen en een hogere laag substraat voor holbollen. Vul een bak tot 2 cm onder gewenste substraathoogte met licht vochtig substraat. Maak plantgaten van 1 cm diep. Plant niet te diep, dan blijft er minder bladoppervlak boven de grond, wat nadelig is voor de lichtonderschepping. Plant circa 100 weefselkweek bollen/planten per bak. Verminder het aantal bollen per bak voor grotere bolmaten en verdeel ze gelijkmatig. Plaats een bol rechtop in elk gat. Vul aan met 1 cm substraat voor weefselkweekplanten en strooi een dun laagje rivierzand over het oppervlak tegen rouwvliegen (Sciara), mossen en algen. Indien het plantmateriaal onvoldoende koudebehandeling heeft gehad, geef dan een (verlengde) kouperiode om tot een totale koudeperiode van ca. 8 weken te komen voor rust doorbreking.

Teelt

Tot dusver is de teelt in de kas gestart met 13°C en 12 uur licht en na opkomst in ongeveer een maand opgebouwd naar 17°C en 18 uur licht. Bij gebruik van materiaal dat al enkele bladeren heeft, is het verstandig om het gewas geleidelijk aan een hoog lichtniveau te laten wennen door in het begin meer te schermen en bij belichting de lichtintensiteit stapsgewijs op te bouwen. Richting de zomer, wordt het steeds belangrijker om het klimaat te controleren, aangezien de Hyacint niet goed tegen hitte kan. Zorg voor voldoende ventilatie, gebruik schermen en indien aanwezig verneveling. Een gematigd klimaat zorgt ervoor dat het gewas langer actief en groen blijft.

Ziekte- en plaagmonitoring

Bij het telen op substraat kan er vaak overlast zijn van de rouwvlieg (Sciara). Hiervoor kunnen preventief aaltjes (bv. *Steinernema feltiae*) worden ingezet bij de start van de teelt en herhaal dit elke 6 weken. Hang ook vangplaten op om de insectendruk te monitoren. Controleer de vangplaten en planten wekelijks op bladluizen en trips en visuele symptomen van virus en bacterieziekten. Om een schone teelt te handhaven, wordt geadviseerd om ook bladmonsters op virus te laten toetsen. Raadpleeg ook het 'Teeltprotocol ziektevrij plantmateriaal hyacint' dat is opgesteld in het kader van het project Vitale teelt Hyacint.

Figuur 2. Planten van weefselkweekbollen Hyacint in krat ten met substraat op 23-2-2023 (links) en 4 weken na het planten (rechts).

Oogst

De teeltduur is ca. 4 maanden. Laat de kisten aan het eind van de teelt drogen door watergift op tijd af te bouwen. Als de kisten niet droog genoeg zijn, kunnen ze voor een droogwand verder gedroogd worden tot het rooiklaar is en het substraat zo droog is dat het makkelijk uit elkaar valt. Om kruisbesmetting te voorkomen moet het rooien, verwerken en bewaren apart van alle andere bollen plaats vinden. Maak de werkplek goed schoon en ontsmet alles waarmee gewerkt wordt. Droog de bollen goed na het rooien en bewaar ze onder condities zoals die van pluus. Blijf toetsen op virus en bacteriën om de status hiervan te controleren.

Dankwoord

Het project Vitale Teelt Hyacint is een POP3-project dat voor 70% is gefinancierd via provincie Zuid-Holland met geld van Europese Unie en cofinanciering van Stichting Hagelunie en betrokken partners: Markglory, Vof P.C. van Saase, Kees van Haaster & Zn BV, Van Haaster Vijfhuijzen, VOF Apeldoorn Bloembollen, VOF Th. A. Pennings en Zn, BQ Support, Iribov, Alb. Groot BV, KAVB en Wageningen University & Research.